KOMISSION PÄÄTÖS,

annettu 15 päivänä toukokuuta 2013,

valtiontuesta SA.33728 (12/C), jonka Tanska aikoo toteuttaa uuden monitoimiareenan rahoittamiseksi Kööpenhaminassa

(tiedoksiannettu numerolla C(2013) 2740)

(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2014/297/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ([1]) ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

(1) Ilmoitusta edeltävän vaiheen jälkeen Tanskan viranomaiset ilmoittivat Euroopan komissiolle 7 päivänä joulukuuta 2011 toimenpiteestä uuden monitoimiareenan rahoittamiseksi Kööpenhaminassa. Komissio on vastaanottanut kaksi kantelua ehdotetusta toimenpiteestä, ja 21 päivänä joulukuuta 2011 komissio lähetti Tanskan viranomaisille tietopyynnön, jossa se pyysi niitä selventämään kanteluissa esitettyjä seikkoja. Tanskan viranomaiset toimittivat vastauksensa 6 päivänä helmikuuta 2012.

(2) Komissio ilmoitti Tanskalle 22 päivänä maaliskuuta 2012 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa tuen suhteen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 108 artiklan 2 kohdan mukainen menettely.

(3) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ([2]). Komissio kehotti asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa.

(4) Komissio vastaanotti huomautuksia kuudelta asianomaiselta osapuolelta. Komissio välitti huomautukset Tanskalle, jolle annettiin mahdollisuus vastata niihin. Tanskan huomautukset saatiin 26 päivänä heinäkuuta ja 15 päivänä elokuuta 2012 päivätyillä kirjeillä.

(5) Tanskan viranomaiset toimittivat lisäselvityksiä joulukuussa 2012 ja tammikuussa 2013. Myös valittu toiminnanharjoittaja toimitti lisäselvityksiä vuoden 2013 tammikuussa. Lisäksi Tanskan viranomaiset selvittivät pyynnöstä monitoimiareenaa koskeneen tanskalaisen sanomalehtiartikkelin johdosta esiin tulleita seikkoja.

(6) Tanskan viranomaiset ovat 6 päivänä maaliskuuta 2013 päivätyllä kirjeellä poistaneet ilmoituksestaan ([3]) alueen Region Hovedstaden (eli Tanskan pääkaupunkiseudun/Kööpenhaminan pääkaupunkiseudun) antaman avustuksen.

(7) Tanskan viranomaiset ovat hyväksyneet käytettävää kieltä koskevan poikkeuksen ja hyväksyvät sen, että englanninkielinen päätös on todistusvoimainen.

2. TOIMENPITEEN KUVAUS

(8) Kööpenhaminan kaupunki suunnittelee kansainvälisiä standardeja vastaavan monitoimiareenan rakentamista. Kyseinen areena pystyy tarjoamaan laadukkaita kansainvälisen tasoisia tiloja musiikki-, kulttuuri- ja urheilukäyttöön, ja sen enimmäiskapasiteetti on 15 000 istumapaikkaa.

([1]) EUVL C 152, 30.5.2012, s. 12.
([2]) Vertaa alaviitteeseen 1.
([3]) Katso menettelyn aloittamista koskevan päätöksen 13 kohta, EUVL C 152, 30.5.2012, s. 12.

(9) Kööpenhaminassa on muitakin areenoita, jotka on tarkoitettu pääasiassa jalkapalloa varten, mutta Tanskan viranomaisten mukaan ne eivät ole riittävän joustavia ja laajuudeltaan muunneltavia, jotta ne houkuttelisivat Kööpenhaminaan kansainvälisiä urheilu-, musiikki- ja viihdetapahtumia. Erityisesti on syytä mainita Kööpenhaminan keskustassa sijaitseva Parken (FC Københavnin kotikenttä, jossa järjestetään myös suuria, jopa 45 000 katsojan tapahtumia/konsertteja). Lähistöllä on myös muita areenoita, esimerkiksi Ruotsin Malmössä.

(10) Monitoimiareenaa koskevan hankkeen pääasialliset sopimuspuolet, jäljempänä 'sopimuspuolet', ovat Kööpenhaminan kaupunki ja Realdania (yksityinen säätiö) ([4]). Lisäksi By & Havn (jonka omistavat Kööpenhaminan kaupunki 55 prosentin osuudella ja Tanskan valtio 45 prosentin osuudella) antaa ilmaiseksi käyttöön tontin, jolle monitoimiareena on tarkoitus rakentaa.

(11) Tanskan viranomaisten mukaan aiemmat epäonnistuneet yritykset rakentaa areena ainoastaan yksityisestä aloitteesta osoittavat selvästi, ettei Kööpenhaminaan rakenneta monitoimiareenaa ilman hankkeen julkista yhteisrahoittamista.

2.1 AREENAN RAKENTAMISEN RAHOITTAMINEN

(12) Osapuolet perustavat yhteisen Arena Company -yrityksen, joka rakentaa ja omistaa monitoimiareenan ja hallinnoi toiminnan harjoittamista koskevaa sopimusta (monitoimiareenan toiminnasta vastaa erillinen toiminnanharjoittaja jäljempänä esitetyn mukaisesti). Varsinaisesta rakennustyöstä järjestetään avoin tarjouspyyntömenettely.

(13) Monitoimiareenan suunnittelun ja rakentamisen kokonaiskustannuksiksi arvioidaan noin 1 100 miljoonaa Tanskan kruunua (148 miljoonaa euroa) ([5]). Monitoimiareenaa koskeva hanke rahoitetaan yhdistämällä sopimuspuolten omaa pääomaa ja ulkoista velkarahoitusta. Kumpikin sopimuspuoli osallistuu 325 miljoonalla Tanskan kruunulla (43,7 miljoonalla eurolla) Arena Company -yrityksen pääomaan (yhteensä 650 miljoonaa Tanskan kruunua) ja omistaa 50 prosenttia yrityksestä. Ulkoisen rahoituksen 345 miljoonan Tanskan kruunun (46,4 miljoonan euron) osuus katetaan markkaehtoisilla lainoilla, joiden takaisinmaksuaika on 30 vuotta. Myös Elitefacilitetsudvalget ([6]) osallistuu monitoimiareenan rakentamisen rahoittamiseen 15 miljoonalla Tanskan kruunulla (2 miljoonalla eurolla).

(14) By & Havn antaa tontin, jolle monitoimiareena on tarkoitus rakentaa, ilmaiseksi käyttöön ensimmäisten 40 vuoden ajaksi. Näiden 40 vuoden jälkeen Arena Company maksaa markkinaehtoista vuokraa.

2.2 AREENAN TOIMINTA JA KÄYTTÖ

(15) Arena Company vastaa toiminnan harjoittamista koskevan sopimuksen hallinnoinnista, mutta monitoimiareenan varsinaista toimintaa harjoittaa erillinen toiminnanharjoittaja, joka valitaan avoimella ja läpinäkyvällä tarjouspyyntömenettelyllä ([7]). Toiminnanharjoittajalla on velvollisuus varmistaa, että monitoimiareena on kaikkien käyttäjien saatavilla syrjimättömin perustein ja markkinahintaan.

(16) Tarjouspyyntömenettelyn perusteella Live Nation Entertainment -yhtymän Tanskan-yksikölle myönnettiin oikeus harjoittaa areenan toimintaa 30 vuoden ajan. Live Nation Entertainment -yhtymä on maailman suurin elävään musiikkiin ja viihteeseen erikoistunut yritys, ja se toimii eri alueilla paikallisten yritystensä kautta.

(17) Toiminnanharjoittajan on maksettava oikeudesta harjoittaa areenan toimintaa Arena Company -yritykselle vuosittain kiinteä vuokra, joka on (*)[…] ([8]) (maksu on kiinteä riippumatta järjestettyjen tapahtumien määrästä), ja muuttuva vuokra, joka on […]. Lisäksi toiminnanharjoittajan on vuokrasopimuksen perusteella maksettava […], joten toiminnanharjoittaja maksaa käytännössä kaikki areenan muuttuvat kustannukset.

([4]) Vaikka Realdania tavoittelee toiminnalleen tuottoa, se ei ole voiton maksimointiin pyrkivä yritys vaan hyväntekeväisyyssäätiö, joka kuvailee tavoitteensa olevan "elämän laadun parantaminen yhteisen edun nimissä ja rakennetun ympäristön avulla". Katso www.realdania.dk.

([5]) Arvioituihin 1 100 miljoonan Tanskan kruunun kokonaiskustannuksiin sisältyvät lainojen korot ja hintojen ja palkkojen indeksitarkistukset, jotka on ennakoitu vuoteen 2015 asti.

([6]) Elitefacilitetsudvalget on komitea, jonka tehtävänä on parantaa urheilupaikkoja ja -tiloja vastaamaan kansainvälistä tasoa, jotta niissä voitaisiin järjestää kansainvälisiä urheilutapahtumia. Se saa osan rahoituksestaan Tanskan valtiolta.

([7]) Tanskan viranomaiset vahvistivat, että toiminnan harjoittamista koskevaan sopimukseen liittyvä tarjouspyyntömenettely perustuu avoimiin, puolueettomiin ja syrjimättömiin ehtoihin ja vaatimuksiin, että jokaisen alakriteerin suhteellinen painoarvo ilmoitetaan etukäteen ja että hinta on tärkeä kriteeri kokonaisarvioinnissa.

(*) *[…]: Hakasulkeissa olevat tiedot kuuluvat salassapitovelvollisuuden piiriin.*

([8]) Vuosivuokra on sopimuskauden ensimmäisenä vuonna […] tai muu vastaava summa, joka on määritelty vuokrasopimuksen sisältämän erityisen kaavan avulla (katso 1 lausekkeen 1 kohta, vuosivuokra on sopimuskauden ensimmäisenä vuonna […] vuodessa, ja sen jälkeen vuosivuokraan tehdään vuotuinen indeksitarkistus, katso vuokrasopimuksen 8 lauseke).

(18) Arena Company -yritys saa tuloja myös autojen pysäköinnistä, ja Tanskan viranomaiset ovat varmistaneet, että kaikki pysäköintijärjestelyt neuvotellaan ja sovitaan kaupallisin perustein. Ulkoisen rahoituksen ja toiminnanharjoittajan maksaman vuokran suhteen on tarkoituksena, että ulkoinen rahoitus voidaan maksaa saaduilla tuloilla.

(19) Ensimmäisen kymmenen toimintavuoden aikana myös Tanskan kansallinen urheiluliitto DIF ([9]) antaa vuosittain 5 miljoonan Tanskan kruunun (672 000 euron) toiminta-avustuksen. Vastineeksi DIF saa oikeuden käyttää monitoimiareenaa kansainvälisiin urheilukilpailuihin ja muihin urheilutapahtumiin. Tanskan viranomaisten mukaan DIF maksaa toiminnanharjoittajalle markkinaehtoista vuokraa aina käyttäessään areenaa.

2.3 MENETTELYN ALOITTAMISEN SYYT

(20) Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä komissio totesi, että valikoivaa taloudellista etua ei voitaisi sulkea pois millään tasolla (rakentaminen, toiminta ja käyttö) ja että hankkeeseen näin ollen sisältyisi valtiontukea. Lisäksi monitoimiareenan julkinen yhteisrahoittaminen mitä todennäköisimmin vääristäisi tai ainakin uhkaisi vääristää kilpailua ja vaikuttaisi jäsenvaltioiden väliseen kilpailuun ja kauppaan. Komissiolla oli myös epäilyksiä siitä, voidaanko ehdotettu hanke katsoa SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella sisämarkkinoille soveltuvaksi kaikilla kolmella mahdollisella tuen tasolla (rakentaminen, toiminta ja käyttö).

3. **ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET**

(21) Kuten edellä on mainittu, komissio on vastaanottanut ehdotetusta toimenpiteestä kaksi kantelua, joissa molemmissa väitetään, että monitoimiareenaa koskeva hanke vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua tapahtumien järjestämisen alalla ja erityisesti viihdealan keskikokoisten ja suurten livetapahtumien järjestämisen markkinoilla sekä vaikuttaisi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, sillä toiminnanharjoittaja kilpailee muissa jäsenvaltioissa toimivien areenoiden toiminnanharjoittajien kanssa.

(22) Monitoimiareenaa puoltavia huomautuksia saatiin seuraavilta Kööpenhaminan alueella toimivilta sidosryhmiltä: i) Sport Event Denmark (voittoa tavoittelematon järjestö), ii) Team Danmark (itsenäinen julkinen laitos, joka vastaa Tanskan huippu-urheilun yleiskehityksestä) ja iii) Horesta ja Wonderful Copenhagen (matkailualan järjestöjä).

(23) Yhdessä kantelussa hanketta arvioidaan tarkemmin ja todetaan, että hanke olisi sisämarkkinoille soveltumatonta valtiontukea, koska se vääristäisi kilpailua viihdealan keskikokoisia ja suuria kaupallisia livetapahtumia järjestävien tapahtumapaikkojen välillä (mukaan lukien lähialueet Ruotsissa ja jopa Saksassa), mitä pahentaisi uhka markkinoiden vertikaalisesta sulkeutumisesta […]. Kantelun tekijä myös kyseenalaistaa Tanskan viranomaisten lausunnon, jonka mukaan päällekkäisyys jo olemassa olevien tilojen kanssa olisi vähäistä ja monitoimiareena houkuttelisi Kööpenhaminaan pääasiassa sellaisia tapahtumia, joita ei voida järjestää nykyisissä tiloissa.

(24) Toinen kantelija huomauttaa myös kilpailuun kohdistuvista haittavaikutuksista tapahtumien järjestämisen markkinoilla Öresundin alueella, etenkin ulkomaisten artistien konserttien suhteen, sekä kyseenalaistaa areenan toiminnan harjoittamiseen liittyvän tarjouspyyntömenettelyn.

(25) Eräässä tanskalaisessa sanomalehdessä julkaistiin monitoimiareenaa koskeva artikkeli, minkä jälkeen vastaanotettiin myös joitakin lisähuomautuksia.

4. **TANSKAN HUOMAUTUKSET**

(26) Tanskan viranomaiset pitäytyvät kannassaan, että ehdotettuun toimenpiteeseen ei sisälly valtiotukea, ja viittaavat komission aiemmin soveltamaan käytäntöön, jonka mukaan tiettyjen ehtojen täyttyessä infrastruktuuritukia ei katsota SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaiseksi valtiontueksi. Tanskan viranomaisten mukaan kysymystä valtiontuesta pitäisi arvioida erikseen eri tukitasojen (omistaja, toiminnanharjoittaja ja käyttäjät) osalta.

(27) Tanskan viranomaiset keskittyvät perusteluissaan taloudelliseen etuun, jota ei heidän mukaansa esiinny, ja väittävät, ettei yksikään hankkeen osapuolista saa julkisen yhteisrahoituksen johdosta suoraa tai epäsuoraa taloudellista etua.

([9]) DIF on 61 urheiluliiton kattojärjestö, johon kuuluu noin 10 700 urheiluyhdistyksen kautta yli 1,6 miljoonaa jäsentä. Sen lisäksi, että se vastaa sekä huippu- että harrasteurheilusta, DIF on Tanskan kansallinen olympiakomitea ja vastaa siten Tanskan osallistumisesta olympialaisiin.

(28) Jos monitoimiareenaa koskevaan hankkeeseen katsottaisiin sisältyvän valtiontukea, se olisi Tanskan viranomaisten mukaan katsottava SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti sisämarkkinoille soveltuvaksi. Tanska katsoo, että erityisesti seuraavat seikat olisi otettava huomioon:

— Markkinat toimivat puutteellisesti (hanketta ei toteutettaisi ilman julkista yhteisrahoitusta).

— Julkinen rahoitusosuus rajoittuu määrään, joka on hankkeen toteuttamisen kannalta ehdottoman välttämätön.

— Rahoitus kohdistuu ainoastaan tilojen perustamiseen (rakentamiseen), jonka jälkeen toiminnan harjoittaminen tapahtuu markkinaehtoisesti.

— Kyseisenlaisten tapahtumapaikkojen rakentaminen on tyyppiesimerkki valtion velvollisuudesta suurta yleisöä kohtaan.

— Monitoimiareena kilpailee vain hyvin vähän tapahtumista, jotka muuten todennäköisesti järjestettäisiin Kööpenhaminan muissa tapahtumapaikoissa, sillä monitoimiareena tarjoaa erilaiset tilat ja palvelut.

(29) Tanskan viranomaiset ovat myös toimittaneet riippumattoman talouskonsultointiyritys Copenhagen Economicsin laatiman raportin monitoimiareenan myönteisistä ja kielteisistä vaikutuksista kilpailuun ja kauppaan. Tiivistettynä raportissa todetaan, että julkisella rahoituksella luodaan merkittävää taloudellista hyvinvointia ja että sen kilpailun vastaiset vaikutukset ovat vain kohtuulliset tai jopa mitättömät.

(30) Lisäksi Tanskan viranomaiset selvittivät pyynnöstä monitoimiareenaa koskeneen tanskalaisen sanomalehtiartikkelin johdosta esiin tulleita seikkoja.

5. **ARVIOINTI TUESTA**

5.1 SEUT-SOPIMUKSEN 107 ARTIKLAN 1 KOHDASSA TARKOITETUN TUEN OLEMASSAOLO

(31) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan *"jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan"*.

(32) Ilmoitettu hanke voidaan luokitella valtiontueksi, jos se täyttää seuraavat kumulatiiviset edellytykset: 1) tuki on myönnetty valtion varoista, 2) siitä on taloudellista etua yrityksille, 3) etu on valikoiva ja vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja 4) toimenpide vaikuttaa unionin sisäiseen kauppaan.

(33) Arvioitaessa edellytystä, että tuen on oltava myönnetty valtion varoista ja valtion toteuttama, kriteeri täyttyy tässä tapauksessa selvästi, sillä Kööpenhaminan kaupunki ja muut viranomaiset (lisätietoa jäljempänä) myöntävät suoraa avustusta ja tarjoavat maan, jolle areena rakennetaan. Valtion viranomaiset ovat osa valtiota, joten niiden varojen katsotaan olevan valtion varoja.

(34) Valtion osallistuminen monitoimiareenan rakentamisen rahoittamiseen voi olla tukea, jos siitä koituu valikoivaa etua tietylle taloudelliselle toiminnalle. Tässä yhteydessä unionin tuomioistuimen Leipzig-Hallen lentoasemaa koskevassa asiassa antaman tuomion ([10]) mukaisesti kaupalliseen toimintaan tarkoitetun infrastruktuurin rakentamisen rahoitus on valtiontukea, jos kaikki SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan vaatimukset täyttyvät. Unionin tuomioistuimen arvion mukaan rakentamisen luonne määräytyy infrastruktuurin myöhemmän käytön taloudellisen luonteen perusteella. Tässä tapauksessa areenaa käytetään palvelujen tarjoamiseksi markkinoilla eli taloudelliseen toimintaan. Sen vuoksi on arvioitava, myönnetäänkö hankkeen eri osapuolille valtiontukea.

Areenan rakentaminen

(35) Tanskan viranomaiset myöntävät, ettei monitoimiareenaa koskevaa hanketta toteutettaisi ainoastaan markkinavoimien avulla ja että julkinen yhteisrahoittaminen on välttämätöntä hankkeen toteutumisen kannalta, mistä on osoituksena se, että vuonna 2009 monitoimiareenan rakentamishanke kaatui tarvittavan rahoituksen puuttumiseen. ([11]).

([10]) Asia C-288/11, Mitteldeutsche Flughafen AG ja Flughafen Leipzig-Halle GmbH v. komissio, tuomio 19.12.2012.

([11]) Vuonna 2009 Kööpenhaminan kaupunki tarjosi tarjouspyyntömenettelyllä edullista lainaa yksityisille toimijoille, jotka rakentaisivat monitoimiareenan. Tarjouskilpailun voittanut yritys ei onnistunut hankkimaan tarvittavaa lisärahoitusta, minkä vuoksi tarjous peruttiin maaliskuussa 2010.

(36) Kun tarkastellaan edellytystä, että tuen on oltava myönnetty valtion varoista ja valtion toteuttama, kriteeri täyttyy selvästi Kööpenhaminan kaupungin myöntämän rahoituksen ja By & Havn -yrityksen (jonka omistavat Kööpenhaminan kaupunki ja Tanskan valtio) antaman tontin osalta. Kööpenhaminan kaupunki ja Tanskan valtio ovat selvästi viranomaisia, jotka käyttävät valtiolle kuuluvia ja/tai valtion hallinnoimia varoja.

(37) Myös Elitefacilitetsudvalgetin (komitea, jonka tehtävänä on parantaa urheilupaikkoja ja -tiloja vastaamaan kansainvälistä tasoa, jotta niissä voitaisiin järjestää kansainvälisiä urheilutapahtumia) myöntämä avustus (monitoimiareenan rakentamiseen) voidaan katsoa valtion varoiksi, sillä Elitefacilitetsudvalget on ainakin osittain Tanskan valtion rahoittama. Elitefacilitetsudvalgetin säännöt määrää kulttuuriministeriö, jolla myös on Elitefacilitetsudvalgetin kanssa toimintasopimus rahoituskauden aikana. Koska komitea saa rahoitusta Tanskan valtiolta ja käyttäisi/-lahjottaisi kyseisiä varoja tehtäviensä toteuttamiseksi, sen toimet katsotaan valtion toiminnaksi.

(38) Areenan rahoittamiseen myönnettävä valtion rahoitus, mukaan lukien maan antaminen ja Elitefacilitetsudvalgetin avustus, antaa taloudellista etua Arena Companylle (monitoimiareenan omistaja), sillä se on välttämätöntä areenan rakentamisen kannalta, koska areenaa ei olisi rakennettu markkinaehtoisesti. Koska käytettävät varat ovat selvästi valtion varoja ja päätös avustuksen myöntämisestä voidaan katsoa valtion tekemäksi, kaikki muut valtiontuen kriteerit täyttyvät (katso jäljempänä oleva kilpailun vääristymisen ja jäsenvaltioiden väliseen unionin sisäiseen kauppaan kohdistuvien vaikutusten tarkastelu). Tämän vuoksi valtion rahoitus on valtiontukea Arena Companylle.

(39) Tanskan viranomaiset eivät kuitenkaan katso DIF:n myöntämien avustusten olevan valtion varoja. DIF saa suuren osan tuloistaan Tanskan valtion myöntämistä vuosittaisista avustuksista (Tanskan rahapelimarkkinoiden tuotoista) mutta myös muista (ei-julkisista) lähteistä. DIF:n sääntöjen mukaan sen hallintoelimet valitaan ilman, että viranomaiset voivat vaikuttaa valintaan, ja vaikuttamatta DIF:n hallintoelinten yksittäisiin päätöksiin. Siten Tanskan valtiolla tai millään muulla julkisella elimellä ei ole vaikutusvaltaa DIF:n tekemiin päätöksiin. Lisäksi DIF:n maksama vuotuinen summa on maksu oikeudesta varata areena tiettyä DIF:n omia etuja vastaavaa käyttöä varten ja perustuu sen omaan päätökseen tehdä sopimus maksaa oikeudesta varata areena. Tämän vuoksi DIF:n maksut eivät Tanskan viranomaisten mukaan ole valtiosta johtuvia eivätkä siten SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaista valtiontukea.

Areenan toiminta

(40) Areenan toiminnan harjoittamisesta on järjestetty tarjouspyyntömenettely, jossa Tanskan viranomaisten mukaan on otettu täysimääräisesti huomioon julkisia hankintoja koskevien EU:n sääntöjen periaatteet. Toiminnanharjoittaja on valittu avoimella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä tarjouspyyntömenettelyllä, jossa hinnan (rahoitus- ja kaupalliset ehdot) suhteellinen painoarvo oli noin 75 prosenttia. Kaikilla asianomaisilla osapuolilla oli yhtäläiset mahdollisuudet tehdä tarjous toiminnan harjoittamisesta, ja sopimus on tehty parhaan tarjouksen tehneen tarjoajan kanssa.

(41) Tarjouspyyntömenettely käynnistettiin huhtikuussa 2011, ja sitä mainostettiin laajalti ([12]). Hanke myös järjesti kiinnostuneille toimijoille avoimien ovien päivän Kööpenhaminassa.

(42) Kaikille asianomaisille toimitettiin tietomuistio ja esikarsintakysely ([13]). Kaikki esikarsintakyselyyn vastanneet täyttivät hankekumppanien vaatimukset, ja ne kutsuttiin siten hankintakilpailun ensimmäiseen vaiheeseen kesäkuussa 2011. Ensimmäisessä vaiheessa saatiin kolme tarjousta. Kaksi tarjoajaa selvisi toiseen vaiheeseen ja teki myöhemmin tarjouksen. Näitä kahta tarjousta arvioitiin ja sopimuskumppaniksi valittiin Danish Venue Enterprise -yritys (Live Nation Entertainment -yhtymän osa) ([14]). Arvioinnissa käsiteltiin muun muassa rahoitusta, oikeudellisia ehtoja, tiloja koskevia vaatimuksia, palveluita, toteutettavuutta ja riskejä. Molemmat tarjoukset olivat hyviä, mutta valittu toiminnanharjoittaja sai enemmän pisteitä useimmissa kategorioissa ja erityisesti sen tarjoama kiinteä vuokra oli huomattavasti suurempi kuin toisen tarjoajan.

(43) Valittu toiminnanharjoittaja maksaa vuokraa, joka koostuu kiinteästä vuosivuokrasta, joka on […], ja muuttuvasta vuokrasta, joka on […]. Toiminnanharjoittajan on vuokrasopimuksen perusteella myös maksettava […], joten

([12]) Menettely käynnistettiin ilmoituksilla johtavissa kansainvälisissä ja tanskalaisissa tiedotusvälineissä, kuten lehdissä The New York Times, The Times, Børsen, Licitation, Byggeriets Dagblad, Berlingske Tidende ja Politiken.

([13]) Mahdollisia paikallisia toimijoita, kuten Tivoli, Bella Center, Malmö Arena ja Parken, pyydettiin osallistumaan, mutta ne kaikki kieltäytyivät osallistumasta kilpailuun.

([14]) Live Nation Entertainment -yhtymä on maailman suurin elävään musiikkiin ja viihteeseen erikoistunut yritys. Sen toiminta käsittää pääasiassa tapahtumamainontaa, tapahtumapaikkojen hallintaa ja niiden toiminnan harjoittamista sekä lipunmyyntipalvelujen tarjoamista. Live Nation Entertainment -yhtymä toimii eri alueilla paikallisten yhtymään kuuluvien liiketoimintaa harjoittavien yritysten kautta. Tanskassa liiketoimintaa harjoitetaan Live Nation Denmark ApS -yrityksen kautta.

toiminnanharjoittaja tosiasiassa maksaa osana vuokrasopimusta kaikki muuttuvat kustannukset, kuten huoltokustannukset. Vuokrasopimus tehdään […] vuoden ajaksi (kaikkien tarjousten oli koskettava vähintään 25:tä vuotta, ja toiminnanharjoittaja on kertonut, etteivät pitkäaikaiset 20–30 vuoden sopimukset ole alalla poikkeuksellisia).

(44) Vaikka näillä järjestelyillä pienennetään valitulle toiminnanharjoittajalle syntyvää etua infrastruktuurin toiminnan kannalta välttämättömälle vähimmäistasolle, uuden areenan toiminnanharjoittajalle syntyvää etua ei voida sulkea pois. On kuitenkin otettava huomioon, että jäljempänä esitetyn mukaisesti tällainen tuki soveltuu sisämarkkinoille, joten ei ole syytä ottaa lopullisesti kantaa valtiontuen olemassaoloon.

Areenan käyttö

(45) Vuokrasopimuksen mukaan toiminnanharjoittajan on huolehdittava, että monitoimiareena on useiden eri käyttäjäryhmien käytettävissä ja soveltuu moneen erilaiseen toimintaan (painottaen erityisesti liveviihdettä, kulttuuria ja urheilua). Jotta varmistetaan areenan monikäyttöisyys, toiminnanharjoittaja ei saa suosia mitään tiettyä toimintaa. Sen varmistamiseksi, että käyttäjiltä peritään markkinahinta, vuokrasopimuksessa todetaan, että ”käytöstä perittävien maksujen on aina oltava kyseisestä käytöstä avoimilla markkinoilla kohtuullisesti saatavien markkinahintojen mukaisia” ([15]). Areenan käyttöaikaa ei myöskään voida hallitsevasti varata tietyille erityisille käyttäjille. Näin ollen areena on monikäyttöinen ja avoin kaikille, eikä sillä ole hallitsevaa käyttäjää.

(46) Vuokrasopimuksessa todetaan, että käytöstä perittävien maksujen on oltava kyseisestä käytöstä avoimilla markkinoilla kohtuullisesti saatavien markkinahintojen mukaisia. Lisäksi toiminnanharjoittaja on yksityinen yritys, jonka on saatava katettua kulunsa ja tehtävä voittoa. Se voi vapaasti määritellä hinnat kaupallisin perustein, mutta se ei saa syrjiä mitään käyttäjäryhmää.

(47) Areenan vuokraaminen voi olla käyttäjille myönnettyä tukea, jos käyttäjiä voidaan pitää SEUT-sopimuksen 107 artiklassa tarkoitettuina yrityksinä ja jos niiden maksama vuokra on alle sen vuokratason, jota vastaavien infrastruktuurien käytöstä maksetaan tavallisissa markkinaolosuhteissa. Muut kuin ammattimaiset käyttäjät eivät täytä SEUT-sopimuksen 107 artiklan mukaista yrityksen määritelmää. Tässä tapauksessa on kuitenkin otettava huomioon, että jäljempänä esitetyn mukaisesti tällainen tuki soveltuu sisämarkkinoille, joten ei ole syytä ottaa lopullisesti kantaa valtiontuen olemassaoloon.

Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kilpailuun ja kauppaan

(48) Areena on tarkoitettu monikäyttöiseksi areenaksi erilaisten laadukkaiden kansainvälisen tason tapahtumien (musiikki-, kulttuuri- ja urheilutapahtumien) järjestämiseen. Koska tällaisten kansainvälisten tapahtumien järjestämisen markkinat ovat avoimet tilojen tarjoajien ja tapahtumajärjestäjien väliselle kilpailulle, toimenpiteen voidaan olettaa vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kilpailuun ja kauppaan etenkin, kun otetaan huomioon kaavaillun monitoimiareenan sijainti (hyvin lyhyen auto- tai junamatkan päässä Etelä-Ruotsista) ja se, että Kööpenhaminassa ja muissa lähistöllä sijaitsevissa kaupungeissa (myös muissa jäsenvaltioissa) on muitakin areenoita.

(49) Unionin yleinen tuomioistuin on Alankomaissa sijaitsevaa Ahoy-keskusta koskevassa määräyksessään katsonut, että markkinoita ei ole syytä rajoittaa kyseisen jäsenvaltion alueelle ([16]). Aloittamispäätöksen tavoin komissio katsoo, että areenalle myönnetty tuki vääristää jäsenvaltioiden välistä kilpailua ja vaikuttaa niiden väliseen kauppaan.

5.2 SOVELTUVUUS SISÄMARKKINOILLE

(50) Tanskan viranomaiset väittivät, että jos toimenpide katsottaisiin valtiontueksi, sitä olisi pidettävä SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti sisämarkkinoille soveltuvana. Jotta komissio voi määrittää, soveltuuko ehdotettu toimenpide sisämarkkinoille tämän poikkeuksen nojalla, se tutkii, edistääkö toimenpide yhteisen edun mukaista poliittista tavoitetta, onko se tarpeellinen ja oikeasuhteinen ja onko sen toteutus mahdollista ilman, että kilpailu vääristyy kohtuuttomasti.

(51) Yhteisen edun mukaisen poliittisen tavoitteen saavuttamisen osalta on todettu, että urheilutapahtumien ja muiden julkisten tapahtumien järjestämispaikkojen rakentamisen sekä erityyppisten yleisöä hyödyttävien toimintojen tukemisen voidaan katsoa kuuluvan valtion velvollisuuksiin, erityisesti Amsterdamin sopimukseen liitetyn urheilua

([15]) Tässä suhteessa areenaa usein tai toistuvasti käyttäville tai vuokraaville toimijoille tai areenan sponsoreille tai kaupallisille yhteistyökumppaneille voidaan tarjota mahdollisia etuja, joita tarjotaan esimerkiksi […], ja niitä on tarjottava kaikille rinnastettavissa oleville areenan käyttäjille avoimin, yhtäläisin ja syrjimättömin ehdoin. Täten edut eivät merkitse sitä, että tiettyjä toimijoita voitaisiin kohdella edullisemmin.

([16]) Asia T-90/09, Mojo Concerts ja Amsterdam Music Dome Exploitatie BV v. komissio, unionin yleisen tuomioistuimen määräys 26.1.2012, 45 kohta.

koskevan julistuksen sekä SEUT-sopimuksen 165 artiklan perusteella. Kyseisessä artiklassa todetaan seuraavaa: ”Unioni myötävaikuttaa Euroopan urheilun edistämiseen ottaen huomioon sen erityispiirteet, vapaaehtoisuuteen perustuvat rakenteet sekä yhteiskunnallisen ja kasvatuksellisen tehtävän”.

(52) Urheilutapahtumien lisäksi areenaa käytetään myös kulttuuritapahtumiin (konsertteihin, esityksiin), ja siksi se osaltaan edistää kulttuurien monimuotoisuutta SEUT-sopimuksen 167 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Areena edistää myös yleistä hyvinvointia lisäämällä kulttuuritarjontaa ja vaikuttamalla myönteisesti talouskasvuun ja työllisyyteen.

(53) Kun otetaan huomioon areenan monikäyttöisyys sekä urheilu- ja kulttuuritapahtumille tarkoitettujen riittävien muiden tilojen puute Kööpenhaminassa, areenan avulla varmistetaan yleisölle paremmat mahdollisuudet harrastaa urheilua ja kulttuuria. Mahdollistamalla areenahankkeen ja siten houkuttelemalla Kööpenhaminaan enemmän kulttuuri-, musiikki- ja urheilutapahtumia Kööpenhaminan kaupunki täyttää sille asetetun velvollisuuden yleisöön nähden. Näin ollen on katsottava, että areenan toteutuminen täyttää yhteisen edun mukaisen poliittisen tavoitteen.

(54) Menettelyn aikana Tanskan viranomaiset ovat poistaneet ilmoituksestaan Region Hovedstaden -alueen myöntämän avustuksen. Ehdotetun toimenpiteen tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden osalta Tanskan viranomaiset ovat menettelyn aikana osoittaneet, että monitoimiareenan tarjoamalle lisäkapasiteetille on tarvetta, että nykyisten areenoiden kapasiteetti ei ole riittävä ja että ne eivät soveltuisi tietynlaisiin tapahtumiin (Kööpenhaminan muut areenat eivät esimerkiksi ole riittävän joustavia tai laajuudeltaan muunneltavia houkutellakseen Kööpenhaminaan kansainvälisiä urheilu-, musiikki- ja viihdetapahtumia). Mainittujen syiden vuoksi uusi monitoimiareena kilpailisi vain hyvin vähän tapahtumista, jotka oletettavasti muuten järjestettäisiin Kööpenhaminan muissa tapahtumapaikoissa, sillä monitoimiareena tarjoaa erilaiset tilat ja siellä järjestettäisiin uudenlaisia tapahtumia, joita Kööpenhaminassa ei tällä hetkellä voida järjestää. Siten monitoimiareena lisäisi tapahtumien määrää, kuten jäljempänä tarkemmin selitetään.

(55) Vaikka Kööpenhaminassa ja lähistöllä sijaitsevissa kaupungeissa (myös muissa jäsenvaltioissa) on muita areenoita, komission mielestä Tanska on osoittanut kapasiteetin olevan puutteellinen ainakin tietynlaisten tapahtumien osalta ja vahvistanut, että uusi areena täydentää olemassa olevia areenoita sen sijaan, että se korvaisi ne. Tanskan viranomaiset ovat myös selittäneet, että uusi areena ei niinkään vain korvaa tapahtumapaikkoja vaan pikemminkin todennäköisesti lisää kulttuuri-, musiikki- ja urheilutapahtumien tarjontaa.

(56) Monitoimiareenaa käytetään suuriin sisätiloissa järjestettäviin kulttuuri-, musiikki- ja urheilutapahtumiin. Sen joustavat tilat soveltuvat esimerkiksi urheilutapahtumiin ja -kilpailuihin, konsertteihin, esityksiin, kulttuuritapahtumiin, kongresseihin ja näyttelyihin. Areenaan mahtuu urheilutapahtumissa 12 500 katsojaa ja musiikkitapahtumissa 15 000 katsojaa. Areenalla ei voi järjestää jalkapallo-otteluita.

(57) Tärkeimmät Kööpenhaminan nykyisistä tapahtumapaikoista ovat Kööpenhaminan keskustassa sijaitseva kansallinen jalkapallostadion Parken (FC Københavnin kotistadion, jossa järjestetään myös suuria esityksiä/konsertteja ja johon mahtuu noin 45 000–50 000 katsojaa) ja Kööpenhaminassa sijaitseva Forum Copenhagen (sisätila), jossa järjestetään lähinnä kokouksia ja näyttelyitä.

(58) Parken on ensisijaisesti jalkapallostadion eikä sellaisena kilpaile uuden monikäyttöisen sisäareenan kanssa, sillä monitoimiareenan kapasiteetti ei sovellu jalkapallo-otteluiden järjestämiseen. Parkenissa järjestetään myös konsertteja, joskin vähemmässä määrin. Kapasiteettinsa vuoksi Parken houkuttelee lähinnä suuria stadionkiertueita, joissa on usein 40 000–50 000 katsojaa. Parken voidaan myös muuttaa lämmitetyksi sisäareenaksi, mutta siitä huolimatta sitä käytetään lähinnä jalkapallo-otteluihin. Aiempien ohjelmistojen perusteella Parkenissa järjestettiin vuosina 2007–2011 19 konserttia, joissa oli parhaiden arvioiden mukaan noin 34 000 katsojaa. On siis perusteltua päätellä, että Parkenissa järjestetyissä konserteissa on yleisöä keskimäärin yli kaksi kertaa suunnitellun monitoimiareenan enimmäiskapasiteetin verran. Lisäksi Live Nation Denmarkin mukaan Parkenilla on tarkoitus järjestää vuonna 2013 […] kiertuekonserttia, joista […] kuuluu nimenomaan stadionkiertueisiin, joissa konserttiyleisöt ovat hyvin suuria, usein 40 000–50 000 katsojaa. Monitoimiareenan kapasiteetti ei riittäisi kyseisiin tapahtumiin. Stadionkiertueiden konserttien järjestäminen sisäareenoilla on epätodennäköistä, koska areenoille voidaan myydä vähemmän lippuja ja useamman konsertin järjestäminen areenalla ei ole houkutteleva vaihtoehto yhdelle stadionkonsertille.

(59) Toinen Kööpenhaminan keskustassa sijaitseva tapahtumapaikka on Forum, joka on vanhahko konsertti- ja näyttelykeskus (sisätila). Konserteissa Forumissa on 8 500 istumapaikkaa tai 10 000 seisomapaikkaa. Monet Forumiin hyvin sopivat tapahtumat olisivat uuden monitoimiareenan kannalta vähemmän kiinnostavia, sillä niissä areenan

kapasiteettia hyödynnettäisiin liian huonosti. Paikat eroavat toisistaan myös fyysisiltä piirteiltään. Forum rakennettiin 1920-luvulla, ja se koostuu lähinnä yhdestä laajasta tilasta, joka soveltuu hyvin kokouksiin ja näyttelyihin, joissa yleisön on päästävä liikkumaan, mutta ei niinkään konsertteihin tai etenkään urheilutapahtumiin.

(60) Edellä esitetyn perusteella uusi monitoimiareena, Forum ja Parken eroavat toisistaan merkittävästi kapasiteetin ja joustavuuden suhteen, minkä vuoksi kyseiset kolme tapahtumapaikkaa toimivat toistensa korvikkeina vain rajallisesti. Koska tilat ovat luonteeltaan niin erilaiset, uuden monitoimiareenan kilpailuvaikutus suhteessa Kööpenhaminan nykyisiin tapahtumapaikkoihin ja niiden houkuttelevuuteen tapahtumien järjestämispaikkoina on todennäköisesti vähäinen.

(61) Nykyisistä tapahtumapaikoista ominaisuuksiltaan uutta monitoimiareenaa muistuttavat ennemminkin Malmö Arena Ruotsissa ja Jyske Bank Boxen Herningissä, Tanskan Jyllannissa (pari sataa kilometriä Kööpenhaminasta). Tanskan viranomaisten mukaan viimeksi mainitun toimitusjohtaja pitää yhteistyötä uuden monitoimiareenan kanssa mahdollisuutena houkutella Tanskaan suurtapahtumia.

(62) Uuden monitoimiareenan kilpailuvaikutuksessa Malmö Arenaan otetaan huomioon seuraavassa esitetyt seikat. Vaikka Malmö on maantieteellisesti lähellä, se sijaitsee toisessa valtiossa, jonne päästäkseen pitää ylittää maat erottava vesialue maksullista siltaa pitkin. Malmö Arena on monitoimiareena (vaikkakin suunniteltu pääasiassa urheilukäyttöön). Sinne mahtuu urheilutapahtumissa 13 000 katsojaa ja konserteissa noin 15 500 katsojaa, joten kapasiteetiltaan se vastaa Kööpenhaminan uutta monitoimiareenaa.

(63) Vuosien 2012 ja 2013 ohjelmien perusteella merkittävä osa Malmö Arenalla järjestetyistä tai suunnitteilla olevista tapahtumista on luonteeltaan ruotsalaisia tai paikallisia. Ensinnäkin Malmö Arena on paikallisen jääkiekkojoukkueen kotihalli, ja joukkueen otteluita järjestetään vuosittain noin 25. Toiseksi aiempi ohjelmisto (syksy 2012) osoittaa, että useimmat Malmö Arenalla järjestetyt konsertit ja esitykset on suunnattu ruotsalaisyleisölle, mistä on osoituksena myös se, että Malmö Arenan verkkosivuston tanskankielisessä osiossa mainostetaan vain pientä osaa tapahtumista (neljää syksyn 2012 ohjelmiston vastaavien lukujen 14 tapahtumasta). Tanskankielisellä sivustolla mainostetuista neljästä tapahtumasta kolme oli osa konserttikiertueita, joihin sisältyi myös Tanskassa järjestettyjä esityksiä. Tämä osoittaa, että järjestäjät eivät välttämättä katso Kööpenhaminassa sijaitsevan tapahtumapaikan korvaavan Malmö Arenan, vaan saattavat päinvastoin haluta järjestää konsertin molemmissa kaupungeissa.

(64) Vuoden 2013 ohjelmistossa on myös samoja piirteitä. Ohjelmistossa on 48 tapahtumaa, joista 6:tta esitystä/konserttia mainostetaan Malmö Arenan verkkosivuston tanskankielisessä osiossa (mainostetuista tapahtumista yksi esitys aiotaan järjestää myös Kööpenhaminassa, konserteista kaksi on jo järjestetty Kööpenhaminassa kiertueiden aiemmissa vaiheissa ja yksi tapahtumista on Eurovision laulukilpailu, joka järjestetään joka tapauksessa Ruotsissa, koska Ruotsi voitti kilpailun vuonna 2012). Myös Live Nation Entertainmentin Malmö Arenalla järjestämien tapahtumien lipunmyynti osoittaa, että tanskalaisten osuus Malmössä järjestettävien kansainvälisten kiertuekonserttien yleisöstä on pieni.

(65) Kun otetaan huomioon, että Malmö Arena sijaitsee toisessa valtiossa, mihin liittyy tiettyjä luontaisia esteitä, kuten maksullinen silta, eri kieli, eri valuutta ja kulttuurierot, ja että Malmö Arenalla on hallitseva käyttäjä ja monet siellä järjestetyistä tapahtumista ovat luonteeltaan selvästi paikallisia tai ruotsalaisia, on useimpien Malmö Arenalla järjestettyjen tapahtumien kohdalla epätodennäköistä, että niitä järjestettäisiin muualla kuin Ruotsissa. Tämän vuoksi se saattaisi joutua kilpailemaan vain hyvin pienestä osasta tapahtumiaan Kööpenhaminan uuden monitoimiareenan kanssa. Riskiä siitä, että Malmö Arena menettäisi tapahtumia Kööpenhaminan uudelle monitoimiareenalle tai joutuisi kilpailemaan niistä sen kanssa, on pidettävä melko pienenä. Siten myös uuden monitoimiareenan kilpailuvaikutus Malmö Arenaan on todennäköisesti vähäinen.

(66) Tanskan viranomaisten mukaan uuden monitoimiareenan odotetaan päinvastoin tuovan alueelle uusia tapahtumia, joita ei muuten saataisi houkuteltua Kööpenhaminaan tai sen lähistölle. Tämä saattaisi hyödyttää myös esimerkiksi Parkenia, Jyske Bank Boxenia ja Malmö Arenaa. Suurissa urheilutapahtumissa, kuten uinnin, jääkiekon ja käsipallon maailmanmestaruuskisoissa, tarvitaan yleensä useita tapahtumapaikkoja. Uuden monitoimiareenan myötä Tanska ja kyseinen alue olisi todennäköisesti paljon vahvempi ehdokas järjestämään kyseisiä urheilutapahtumia yhdessä muiden kanssa taikka järjestämään muita tapahtumia, jotka ovat kaupallisista tai muista syistä (esimerkiksi eri vaikutusalueiden vuoksi) toteuttamiskelpoisia vain, jos ne järjestetään kahdessa tanskalaiskohteessa.

(67) Valittu toiminnanharjoittaja Live Nation Denmark on lisäksi vahvistanut käyttävänsä tapahtumissaan jatkossakin myös muita alueella olevia tapahtumapaikkoja ottaen huomioon sekä asiakkaan tarpeen tietynlaisesta paikasta että oman tarpeensa tehdä esityksistä taloudellisesti toteuttamiskelpoisia, eikä se siksi voi suosia omia tapahtumapaikkojaan. Tästä on esimerkkinä se, että Live Nation on yksi Lontoon O_2 Arenan pääasiallisista sisällöntuottajista,

vaikka areenan toiminnanharjoittajana on toinen yritys. Tilan toiminnanharjoittajan ominaisuudessa valittu toiminnanharjoittaja on tulojen saamiseksi riippuvainen siitä, että sen tapahtumapaikkaa käytetään mahdollisimman monena päivänä, mikä on riittävä kannustin antaa tapahtumapaikat myös muiden tapahtumajärjestäjien käyttöön. Toiminnan harjoittamista koskevan sopimuksen mukaan toiminnanharjoittaja ei voi estää muita tapahtumajärjestäjiä käyttämästä monitoimiareenaa ja sillä on velvollisuus antaa areena eri käyttäjien käyttöön markkinahintaan ja suosimatta mitään tiettyä yritystä.

(68) Edellä esitetyn vuoksi komissio katsoo Tanskan osoittaneen, että Kööpenhaminaan tarvitaan lisäkapasiteettia ja että uusi monitoimiareena täydentää nykyisiä areenoita tarjoamalla lisäkapasiteettia, monipuolistaa Kööpenhaminassa järjestettävien tapahtumien kirjoa ja siten parantaa suuren yleisön mahdollisuuksia osallistua tapahtumiin kyseisellä alueella. Alueen nykyisten tapahtumapaikkojen ja uuden monitoimiareenan toimintojen päällekkäisyyttä on myös pidettävä vähäisenä. Siksi on epätodennäköistä, että uusi areena johtaisi alueen jonkin nykyisen tapahtumapaikan lakkauttamiseen, sillä uusi monitoimiareena paremminkin täydentää kuin korvaa nykyisiä areenoita. Myös markkinoiden vertikaalinen sulkeutuminen ja kannustimet vääristää kilpailua asettamalla hinnat niin alhaisiksi, että ne rajoittavat kilpailua, vaikuttavat myös hyvin epätodennäköisiltä riskeiltä. Mahdollisen markkinoiden vertikaalisen sulkeutumisen suhteen voidaan todeta, kuten edelläkin on esitetty, että monitoimiareenan toiminnanharjoittajalla on sopimukseen perustuva velvollisuus varmistaa areenan yhdenvertainen käytettävyys eikä se voi estää muita tapahtumajärjestäjiä käyttämästä areenaa. Kyseinen toiminta myös heikentäisi sen omaa taloudellista kannattavuutta.

(69) Hanketta ei toteutettaisi ilman julkista yhteisrahoitusta. Varat eivät riitä monitoimiareenaa koskevan hankkeen rahoittamiseen ilman valtion osallistumista, kuten Tanskan viranomaiset ovat myöntäneet ja Kööpenhaminan kaupungin aiemmat yritykset rakennuttaa areena ovat osoittaneet. Areenaa on suunniteltu vuosikymmenen ajan, ja Kööpenhaminan kaupunki olisi mielellään antanut monitoimiareenan yksityisen sijoittajan rakennettavaksi markkinaehtoisesti. Tällaista sijoittajaa ei kuitenkaan ole ilmaantunut, kuten edellä kuvattu vuoden 2009 yritys osoitti.

(70) Valtion osuus rajoittuu rahoitusvajeeseen eli rahoitukseen, jota ei saada markkinoilta. Tämä 325 miljoonan Tanskan kruunun (43,7 miljoonan euron) rahoitusosuus vastaa noin 30:tä prosenttia monitoimiareenan suunnittelun ja rakentamisen kokonaiskustannuksista. Vastineeksi valtio omistaa 50 prosenttia Arena Company -yrityksestä, joka perustetaan monitoimiareenan rakentamista ja omistamista sekä toiminnan harjoittamista koskevan sopimuksen hallinnoimista varten. Edellä esitetyn mukaisesti monitoimiareenan toiminnasta vastaa kuitenkin erillinen toiminnanharjoittaja.

(71) Monitoimiareenaa koskevan hankkeen tavoitteita ei saavutettaisi vaihtoehtoisilla toteutustavoilla, kuten pienemmällä areenalla tai saman kapasiteetin tarjoavalla mutta edullisemmalla areenalla. Pienempi areena ei paikkaisi puutetta tapahtumapaikasta, joka tarjoaisi monitoimiareenalle suunnitellun kapasiteetin ja joustavuuden. Näin ollen tarve, jota uusi monitoimiareena vastaa, jäisi täyttämättä, jos monitoimiareenan sijaan rakennettaisiin pienempi areena, jolla on pienempi kapasiteetti. Pienempi areena todennäköisesti myös vaikuttaisi enemmän kilpailuun, sillä se erottuisi vähemmän nykyisistä tapahtumapaikoista.

(72) Edullisemman ja vaatimattomamman areenan osalta on todettava, että Realdanian rahoitus edellyttää areenalta korkeita arkkitehtonisia tavoitteita. Myös Kööpenhaminan kaupungilla on suuria arkkitehtonisia ja esteettisiä toiveita uudisrakentamiselle alueella, jolle areena on määrä rakentaa. Lisäksi areenan sijaintialueesta on suunniteltu tulevan asuinalue, mikä asettaa erityisiä, kalliita vaatimuksia suunnittelulle ja äänieristykselle.

(73) Edellä esitetyt seikat osoittavat, että valtion osallistuminen hankkeeseen on välttämätöntä sen toteutumisen kannalta. Myös areenan julkinen rahoitus on välttämätöntä, koska ilman valtion rahoitusosuutta varat eivät riitä monitoimiareenaa koskevan hankkeen rahoittamiseen. Edellä esitetyn perusteella on varmistettu, että valtion rahoitusosuus rajoittuu ehdottoman välttämättömään määrään.

(74) Toiminnanharjoittajan valintamenettelyn, vuokrasopimuksen ja muiden edellä esitettyjen seikkojen avulla joka tapauksessa varmistetaan, että tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden vaatimukset täyttyvät.

(75) On myös osoitettu, että monitoimiareenan käyttö perustuu syrjimättömyyteen ja että käytössä ei suosita mitään yritystä tai yrityksiä. Näin ollen areena on monikäyttöinen ja avoin kaikille, eikä sillä ole hallitsevaa käyttäjää.

(76) Uusi areena sekä täydentää lisäkapasiteetillaan nykyisiä areenoita että monipuolistaa Kööpenhaminassa järjestettävien tapahtumien kirjoa. Tuen katsotaan sen vuoksi olevan hyvin kohdennettua ja perusteltua.

(77) Edellä esitettyjen syiden perusteella on osoitettu, että valtion osallistuminen monitoimiareenaa koskevaan hankkeeseen on välttämätöntä ja oikeasuhteista eikä vääristä kilpailua kohtuuttomasti. Lisäksi tuen mahdollinen ohjautuminen toiminnanharjoittajalle ja käyttäjille soveltuisi sisämarkkinoille.

6. **PÄÄTELMÄ**

(78) Valtion avustus Kööpenhaminan monitoimiareenan rakentamiseen on Arena Company -yritykselle sekä mahdollisesti toiminnanharjoittajalle ja monitoimiareenan käyttäjille myönnettyä valtiontukea. Monitoimiareenan julkisen rahoituksen on osoitettu olevan hankkeen toteutumisen kannalta tarpeellista ja oikeasuhteista, ja se on toteutettu riittävän avoimesti ja syrjimättömästi mitään yritystä suosimatta. Tasapainotestin tulos on siten positiivinen.

(79) Näin ollen komissio katsoo, että monitoimiareenalle myönnetty rahoitus soveltuu sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti.

(80) Komissio panee merkille, että Tanska on hyväksynyt sen, että englannin kielellä annettu päätös on todistusvoimainen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Toimenpiteet, jotka Tanska aikoo toteuttaa Kööpenhaminan monitoimiareenan hyväksi ja jotka koostuvat Kööpenhaminan kaupungin 325 miljoonan Tanskan kruunun rahoitusosuudesta, Elitefacilitetsudvalgetin 15 miljoonan Tanskan kruunun avustuksesta ja oikeudesta käyttää ilmaiseksi 40 vuoden ajan maata, jolle monitoimiareena rakennetaan, soveltuvat sisämarkkinoille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti. Näin ollen kyseisten toimenpiteiden toteuttaminen hyväksytään.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Tanskan kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 15 päivänä toukokuuta 2013.

Komission puolesta
Joaquín ALMUNIA
Varapuheenjohtaja